

Η σημασία της ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών στην αντιμετώπιση καταστροφών

Διονύσιος Κουταβάς

28/06/2017

Θεματικοί άξονες

- Πολιτική Προστασία
- Καταστροφές
- Καταστροφές και άνθρωποι
- Πολιτική Προστασία και Εκπαίδευση
- Καταστροφές στην Ελλάδα
- Συμπεράσματα-Προτάσεις
- Επίλογος

Πολιτική Προστασία

Η πολιτική προστασία αποβλέπει στην προστασία των ατόμων, των ομάδων ή κοινοτήτων από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές ταχείας ή βραδείας εξέλιξης. Οι καταστροφές μπορεί να είναι τεχνολογικές, βιολογικές, χημικές ή πυρηνικές και άλλου είδους που μπορεί να προκληθούν κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου, προκαλώντας καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.

*πηγή Βικιπαίδεια

Καταστροφές

Καταστροφές

Καταστροφή νοείται κάθε ταχείας ή βραδείας εξέλιξης φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, το οποίο προκαλεί εκτεταμένες δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο, καθώς και στο ανθρωπογενές ή φυσικό περιβάλλον

Καταστροφές και άνθρωποι

Φωτό: πυρκαγιές Ηλείας 2007

Καταστροφές και άνθρωποι (1)

Οι σύγχρονες κοινωνίες που ζούμε αποτελούν κοινωνίες ρίσκου. Ο συνεχώς μεταβαλλόμενος τρόπος ζωής, έχει ως κύριο χαρακτηριστικό τις ολοένα και περισσότερες δραστηριότητες των ανθρώπων, που αυτές θα πρέπει να διεκπεραιώνονται σε όσο το δυνατόν πιο σύντομο χρόνο. Έτσι οι άνθρωποι με τη βοήθεια της τεχνολογίας, διαχειρίζονται και επεξεργάζονται μεγάλο όγκο πληροφοριών, ενώ συνάμα προγραμματίζουν πολύ εύκολα τις καθημερινές δραστηριότητές τους.

Καταστροφές και άνθρωποι (2)

Όταν συμβαίνει μια καταστροφή, καταργείται βίαια η κανονικότητα της ζωής.

Η καταστροφή αποτελεί μια άγνωστη κατάσταση για τον άνθρωπο. Κατά τη διάρκεια και μετά από αυτήν, ο άνθρωπος διακατέχεται από φόβο ή και πανικό και λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν σκέφτεται λογικά, είναι προφανές ότι ο συνδυασμός των ανωτέρω επιδρούν αρνητικά για την λήψη ορθών αποφάσεων που δύναται να τον προστατέψουν από τους κινδύνους που θα αντιμετωπίσει.

Πολιτική Προστασία και εκπαίδευση(1)

Για να ανταπεξέλθει ένας άνθρωπος και κατ επέκταση μια κοινωνία σε οποιαδήποτε κρίση, ή καταστροφή, θα πρέπει να έχει εκπαιδευτεί.

Κάθε μέλος της κοινωνίας, αρχικά από την οικογένεια και αργότερα από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που θα περάσει και μεταγενέστερα και από τον χώρο εργασίας, θα πρέπει να εκπαιδεύεται θεωρητικά και πρακτικά με την μορφή ασκήσεων σε σενάρια καταστροφών φυσικών και μη.

Η τακτική εφαρμογή των γνώσεων σε πρακτικό επίπεδο ασκήσεων, σύμφωνα με ειδικούς, είναι αυτή που σε κατάσταση κρίσης θα έλθει στο μυαλό ως αλγόριθμος και θα εφαρμοστεί «μηχανικά» χωρίς ο άνθρωπος να χρειαστεί να θυμηθεί θεωρητικές γνώσεις ή να σκεφτεί εκείνη την κρίσιμη στιγμή.

Πολιτική Προστασία και εκπαίδευση(2)

Διεθνώς έχουν καθιερωθεί εδώ και χρόνια πολλά σχέδια και πρακτικές στον τομέα αυτό, ιδίως από χώρες που αντιμετωπίζουν τακτικά μεγάλες φυσικές καταστροφές.

Ας μη ξεχνούμε ότι τα τρία βασικά στάδια διαχείρισης μιας κρίσης είναι η πρόληψη, η αντιμετώπιση και η αποκατάσταση. Ο τομέας της πρόληψης που είναι και ο πιο ζωτικός στη μείωση των επιπτώσεων μιας καταστροφής, έχει ως κύριο εργαλείο την εκπαίδευση.

Τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης, δεν είναι άμεσα ορατά.

Καταστροφές στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, πλήττεται ολοχρονικά σε διαφορετική ένταση από διάφορες καταστροφές φυσικές και μη, που έχουν επιπτώσεις σε ανθρώπινες ζωές και στο περιβάλλον. Ενδεικτικά: πλημμύρες, πυρκαγιές, διάφορες τεχνολογικά ατυχήματα κυρίως σε χώρους εργασίας.

Αποτέλεσμα είναι πλήθος θανάτων και τραυματισμών, ζημιές σε δημόσιες και ιδιωτικές υποδομές και αλλοίωση του περιβάλλοντος.

Κασταστροφές στην Ελλάδα (2)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΘΕΣΗ	ΚΑΙΡΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ / ΕΝΤΑΣΗ	ΠΛΗΓΗΣΣΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΥΛΙΚΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	ΘΑΝΑΤΟΙ
5/7/1907	ΤΡΙΚΑΛΑ	Εντονη καταγίδα έξω από τα Τρίκαλα	Πόλη Τρικάλων	1200 κατεστραμένα σπίτια/6000 άστεγοι από ορμητικό κύμα που προκλήθηκε στο ποταμό Ληθαίο	100 περίπου
4/11/1924	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	Μεγάλη νεροποντή 3 ωρών	Καλαμάτα Νέδοντας ποταμός.	Δρόμοι και πλατείες αντισκάφηκαν σε βάθος 2 μέτρων. Ζημιές 200 εκατομμύρια δρχ.	15
28/11/1928	ΠΕΛΛΗΣΟΣ	Ισχυρή καταγίδα πολλών χιλιομέτρων επέμενε για 18 ολόκληρες ώρες.	Τεμένη, Αίγιο, Σπάρτη, Σελινόοντας+Πηνεϊός ποταμός πολλά γύρω χωριά	Πάνω από 200 σπίτια κατέρρευσαν αρδρευτικά έργα καταστράφικαν, το ξεχειλίσμα του Πηνεϊού κατέστρεψε εξ'ολοκλήρου την γεωργική παραγωγή και παρέσυρε τα αντιπλημμυρικά έργα. Στο Γήθειο το 30% της ελαιοπαραγωγής καταστράφηκε, στη σπάρτη διεκόπη η λειτουργία της γραμμής Αθηνών - Πελληνήσου αφού εκτροχιάστηκε αμαξοστοιχία μεταξύ Ζευγολατίου - Τεμένης.	10
20/11/1932	ΚΡΗΤΗ	Ισχυρή βροχή 2 ωρών	Σητεία	Μεγάλες εκτάσεις αμπελώνων και χιλιάδες δέντρα ξεριζώθηκαν. Πολλά σπίτια κατέρρευσαν και αρκετά αρδρευτικά έργα καταστράφηκαν. Πολλά ζώα πνίγηκαν και καταστράφηκε η γέφυρα της Πέτρας.	-
1950-1960	ΔΕΝ	ΒΡΕΘΗΚΑΝ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ	.	-
20/11/1976	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Καταρακτώδης νεροποντή.	Δενδροπόταμος, Σταυρούπολη, Κορδελλιά, Μαιμεμένη	Πολλά σπίτια πλημμύρισαν ,300 οικογένειες μεταφέρθηκαν σε γυμνάσια για προστασία.	-
23/11/1976	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Ισχυρή καταγίδα.	Επτάλοφο , Μαιμεμένη , Δενδροπόταμος Σταυρούπολη.	Τα προστατευτικά αναχώματα του χειμάρρου του Δενδροποτάμου κατέρρευσαν, 440 κάτοικοι του Επτάλοφου και της Μαιμεμένης εγκατέλειψαν τα σπίτια τους.	-

*Πηγή: <http://www.meteoclub.gr/themata/meteopedia/921--1887>

Συμπεράσματα-Προτάσεις

- Είναι προφανές ότι καταστροφές και μιλώντας για τις φυσικές είναι αδύνατον να αποτρέψουμε
- Μπορούμε όμως να μειώσουμε τις επιπτώσεις ειδικά στις ανθρώπινες ζωές μέσω εκπαίδευσης.

Υπάρχουν αρκετές δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και αποκατάστασης τόσο από την πολιτεία όσο και από εθελοντές μεμονωμένους ή ενταγμένους σε ομάδες. Ίσως θα πρέπει να συνταχθεί νέο σχέδιο, απλό και άμεσα υλοποιήσιμο, με έμφαση στην ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση των πολιτών και τη μετατροπή τους από παρατηρητές σε ενεργούς εθελοντές.

Ακόμη...

ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα είναι αυτό των τροχαίων δυστυχημάτων με κατάληξη ενός μεγάλου αριθμού νεκρών, αναπήρων και τραυματιών μαζί με το οικονομικό κόστος που επιφέρουν και δεν είναι καθόλου απαρατήρητο.

θα μπορούσε να εξεταστεί άμεση δραστική παρέμβαση της πολιτείας στο θέμα της ευαισθητοποίησης των ήδη οδηγών και των γονέων που θα ευαισθητοποιούν και θα παραδειγματίζουν τα παιδιά τους. Ας μη ξεχνάμε ότι η οικογένεια αποτελεί τον πρώτο φορέα κοινωνικοποίησης των παιδιών. Τέλος, η δημιουργία ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης θα συνέβαλλε στην δημιουργία πιο ευσυνείδητων νέων οδηγών.

Επίλογος

Ίσως τελικά αν δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στα θέματα Πολιτικής Προστασίας από τα στάδια της αντιμετώπισης και αποκατάστασης στο στάδιο της πρόληψης με βάρος στην εκπαίδευση, με ίδια λογική να επικρατεί και στο πεδίο της οδικής ασφάλειας, τότε αυτοί οι τομείς θα μπορούσαν να αποτελέσουν τομείς ανάπτυξης της πατρίδας μας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή
σας!

